

Minister Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DM-V.054.6.2026
Warszawa, 03 września 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 17469 Pana Posła Wiesława Krajewskiego

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji 17469 Pana Posła Wiesława Krajewskiego w sprawie pogarszającej się sytuacji ekonomicznej młodych Polaków, w porozumieniu z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przedstawiam następujące informacje.

Ad 1.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii dostrzega, że dostęp do stabilnego i przystępnego cenowo mieszkania jest jednym z istotnych czynników wpływających na decyzje życiowe młodych ludzi. Badania społeczne i ekonomiczne wskazują, że poczucie bezpieczeństwa mieszkaniowego sprzyja podejmowaniu długoterminowych zobowiązań rodzinnych. Wszelkie dane i analizy dotyczące problemu mieszkaniowego we wszystkich krajach europejskich i w różnych uwarunkowaniach historycznych sprowadzają się do konkluzji, że problem w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych szczególnie koncentruje się wśród osób młodych. Jest to oczywiste ze względu na fakt, że osoby takie po osiągnięciu pewnego wieku dążą do zakładania i rozwijania rodziny, a właściwe warunki mieszkaniowe sprzyjają tym decyzjom.

Podstawowymi wskaźnikami obrazującymi dostępność mieszkań dla osób do 35. roku życia są: udział młodych osób zamieszkujących z rodzicami oraz liczba m kw. mieszkania, które można nabyć za przeciętne wynagrodzenie. Najważniejszym wskaźnikiem obrazującym zjawisko niesamodzielnego zamieszkiwania, określane potocznie jako „gniazdownictwo”, jest udział osób w wieku 25–34 lata zamieszkujących wspólnie z rodzicami. Dane w tym zakresie udostępniane są przez Eurostat. W Polsce udział ten w 2019 r. wynosił 43,9%. Gwałtowny wzrost tego wskaźnika nastąpił w latach 2020–2024, kiedy osiągnął on wartość 53,8%. W 2025 r. odnotowano spadek wskaźnika do poziomu 51,0%. Wpływ na zmianę tego wskaźnika miały m.in. pandemia COVID-19 oraz rosyjska agresja na Ukrainę w 2022 r., które wywołały istotne skutki społeczne i gospodarcze, w tym napływ migrantów z regionów Ukrainy zagrożonych wojną, gwałtowny wzrost cen energii, inflację, wzrost stóp procentowych, a także upowszechnienie pracy i nauki zdalnej. Zjawiska te miały bezpośrednie, negatywne konsekwencje dla całego rynku mieszkaniowego.

Na wysoki wskaźnik wspólnego zamieszkiwania osób do 35. roku życia z rodzicami wpływają zarówno czynniki mieszkaniowe, jak i kulturowo-społeczne. Wskaźnik ten pozostaje niski w krajach Europy Północnej, gdzie młodzi ludzie zazwyczaj dążą do szybkiego usamodzielnienia się. Z kolei w krajach Europy Południowej wskaźniki te należą do najwyższych, niezależnie od poziomu ekonomicznego lub dostępności mieszkań. Przykładem jest tzw. efekt bamboccioni we Włoszech.

W Polsce pogłębiona analiza tego zjawiska została przeprowadzona w badaniu Centrum Badania Opinii Społecznej z 2025 r. Wynika z niej, że zjawisko współzamieszkiwania z rodzicami jest niemal w takim samym stopniu rezultatem konieczności, jak i dobrowolnej decyzji. Na wstępie należy również zaznaczyć, że według CBOS odsetek osób w wieku 25–34 lata współzamieszkujących z rodzicami jest niższy niż w danych Eurostatu i wynosi 39%. Z odpowiedzi udzielonych przez respondentów wynika, że 51% badanych wskazuje jako przyczynę wspólnego zamieszkiwania z rodzicami brak własnego mieszkania. Jednocześnie 48% respondentów wskazuje, że jest to ich własny wybór, związany z dobrymi warunkami mieszkaniowymi w domu rodziców. Ponadto respondenci wskazywali również na niższe koszty utrzymania, brak własnej rodziny, wsparcie ze strony rodziców, przywiązanie emocjonalne do rodziców oraz inne przyczyny o charakterze społecznym i osobistym.

Drugim kluczowym miernikiem dostępności mieszkań jest liczba m kw. mieszkania, które można nabyć za przeciętne wynagrodzenie. Za przeciętne wynagrodzenie w 2022 r. można było nabyć 0,88 m kw. mieszkania, natomiast do 2025 r. wartość ta wzrosła do 0,95 m kw. Poprawa sytuacji była związana ze wzrostem wynagrodzeń oraz rozwojem instrumentów wspierających mieszkalnictwo, w szczególności budownictwa społecznego na wynajem przeznaczonych dla osób o niskich i przeciętnych dochodach. Oznacza to, że wskaźnik dostępności mieszkań poprawia się, ponieważ ceny mieszkań rosną wolniej niż przeciętne wynagrodzenie.

Ad 2.

Kluczową rolę w polityce mieszkaniowej odgrywa współpraca rządu jako głównego kreatora polityki mieszkaniowej z jednostkami samorządu terytorialnego, szczególnie gminami, którym zgodnie z Konstytucją RP powierzono obowiązek zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców. Gmina jest zobowiązana do prowadzenia polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, co obejmuje tworzenie warunków do uzyskania mieszkań, w tym poprzez realizację programów mieszkaniowych i wspieranie rozwoju budownictwa komunalnego. Gminy mają zagwarantowaną samodzielność w kształtowaniu lokalnej polityki mieszkaniowej oraz charakteru posiadanych zasobów, a rolą rządu jest natomiast wspieranie ich w realizacji tej polityki. Wśród najważniejszych oferowanych przez rząd instrumentów wspierających dostęp do mieszkań skierowanych przede wszystkim dla gmin należy wymienić:

- Program budownictwa społecznego i komunalnego (BSK)

Rządowy program budownictwa społecznego i komunalnego (dalej: BSK) obejmuje bezzwrotne finansowe wsparcie na tworzenie lokali mieszkalnych dla osób o najniższych dochodach. Realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych (Dz.U. z 2026 r. poz. 511). Beneficjentami programu są głównie samorządy. W ramach programu finansowane jest co do zasady 80% kosztów tworzenia lokali mieszkalnych; tworzenie lokali mieszkalnych

może odbyć się poprzez budowę nowych budynków, adaptację i remonty istniejących lokali, w tym pustostanów czy też zakup nowych lokali. O wynajęcie mieszkania powstałego w ramach ww. programu mogą ubiegać się także osoby młode.

Dotychczas w programie BSK (stan na 30 czerwca 2026 r.) do udzielenia finansowego wsparcia zakwalifikowano 4 140 wnioski obejmujące utworzenie 78 783 lokali mieszkalnych. Ponadto, w 2026 roku po raz pierwszy w ramach programu umożliwiono uczelniom publicznym uzyskanie dofinansowania na tworzenie i modernizację domów studenckich – dzięki rządowemu wsparciu zostanie utworzonych 3 267 miejsc służących zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych studentów i doktorantów.

- Rządowy program popierania budownictwa mieszkaniowego (SBC)

Rządowy program popierania budownictwa mieszkaniowego (dalej: SBC) obejmuje preferencyjne kredyty dla społecznych inicjatyw mieszkaniowych (SIM), towarzystw budownictwa społecznego (TBS), spółek gminnych na budowę lokali mieszkalnych na wynajem (z ustawowo limitowaną stawką czynszu) oraz dla spółdzielni mieszkaniowych na budowę lokali mieszkalnych, dla których ustanowione zostanie spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego. Program realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 1273 z późn. zm.). Lokale mieszkalne utworzone w ramach programu SBC są adresowane do osób, których dochody są zbyt wysokie, aby mogły ubiegać się o lokal komunalny, a jednocześnie niewystarczające do samodzielnego zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych na rynku prywatnym. Adresatem tego programu mogą być pośrednio także osoby młode.

Od początku istnienia programu SBC, tj. od 2015 r. zakwalifikowano łącznie 570 wniosków obejmujących utworzenie 29 062 lokali mieszkalnych. W XX edycji wniosków, przeprowadzonej wiosną 2026 r., w ramach uruchomionej przez BGK akcji kredytowej o łącznej wartości prawie 2,2 mld zł, zatwierdzono do kredytu 183 wnioski złożone przez towarzystwa budownictwa społecznego (TBS) oraz społeczne inicjatywy mieszkaniowe (SIM). Dzięki realizacji tych inwestycji powstanie 9 574 mieszkań społecznych przeznaczonych na wynajem o dostępnym czynszu.

Najemca mieszkania znajdującego się w zasobie SIM/TBS nie może posiadać tytułu prawnego do innego lokalu mieszkalnego w tym samym mieście. Drugim warunkiem jest, aby suma przeciętnych miesięcznych dochodów, uzyskiwanych przez osoby wspólnie wynajmujące lokal mieszkalny w SIM (czyli członków tzw. gospodarstwa domowego), nie przekraczała ustawowo określonego maksimum. Należy pamiętać, że kwoty te mogą się różnić w zależności od tego, w jakim województwie i w jakiej miejscowości (mieście wojewódzkim czy w innym) położone jest mieszkanie.

Każda spółka SIM/TBS działając w ramach obowiązujących przepisów prawa ma możliwość opracowania i stosowania dodatkowych kryteriów kwalifikacji najemców (np. w regulaminie naboru najemców) oprócz ww. kryteriów ustawowych. Kryteria te mogą być ustalane przez SIM/TBS w sposób odpowiadający lokalnym potrzebom społecznym czy też polityce mieszkaniowej gminy, pod warunkiem, że pozostają one zgodne z prawem i nie mają charakteru wykraczającego poza główny cel ustawy.

- Społeczne Agencje Najmu SAN

Kolejnym instrumentem, który powstał w celu poprawy sytuacji mieszkaniowej młodych Polaków są społeczne agencje najmu (dalej: SAN); podstawą ich działalności jest ustawa z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Rozdział 3a). Ich zadaniem jest pośredniczenie między właścicielami mieszkań a osobami, które mają trudności z samodzielnym zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych na rynku komercyjnym. SAN dzierżawi lokale od właścicieli, a następnie wynajmuje je osobom wskazanym przez gminę, z założenia na warunkach bardziej stabilnych i korzystnych niż w zwykłym najmie rynkowym. Dotychczas 16 gmin przekazało do Ministerstwa Rozwoju i Technologii informację o zawarciu 18 umów o współpracy z podmiotem prowadzącym działalność społecznej agencji najmu: Będzino, Bielawa, Dąbrowa Górnicza, Gdańsk, Goniądz, Jasionówka, Jaświły, Kraków, Mońki, Poznań, Puck, Świebodzin, Tarnów, Włocławek, Wrocław i Żyrardów. Według stanu na 31 grudnia 2025 r. z zasobów SAN wynajmowanych było 268 nieruchomości mieszkaniowych o łącznej powierzchni użytkowej 10 474,83 m kw., w których zamieszkiwało 589 osób.

Najemcy SAN mogą ubiegać się o dopłaty do czynszu w ramach instrumentu Mieszkanie na Start, natomiast wydierżawiający lokale SAN mogą korzystać ze zwolnień podatkowych (PIT, CIT, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych oraz VAT). Społeczne agencje najmu mogą ponadto ubiegać się o wsparcie finansowe ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa w ramach konkursów realizowanych z V Priorytetu programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS). W I edycji konkursu, zakończonej w kwietniu 2024 r., dofinansowanie otrzymało 7 podmiotów na łączną kwotę 35 386 058,96 zł. Natomiast w II edycji, zakończonej we wrześniu 2025 r., wsparcie przyznano 6 podmiotom na kwotę 33 471 977,66 zł. Planowane są kolejne konkursy w ramach FERS.

- Rodzinny kredyt mieszkaniowy (czyli mieszkanie bez wkładu własnego)

Rodzinny kredyt mieszkaniowy to rozwiązanie realizowane na podstawie przepisów ustawy z dnia 1 października 2021 r. o rodzinnym kredycie mieszkaniowym i bezpiecznym kredycie 2% (Dz. U. z 2024 r. poz. 1724, z 2025 poz. 1077). Jego celem jest zwiększenie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych poprzez eliminację bariery polegającej na braku środków własnych na wymagany przez banki wkład własny przy zakupie mieszkania lub domu jednorodzinnego albo jego budowie. Rodzinny kredyt mieszkaniowy może zostać udzielony osobie posiadającej zdolność kredytową, a ponadto nieposiadającej prawa własności mieszkania lub domu jednorodzinnego (wyjątek stanowią rodziny z co najmniej dwojgiem dzieci).

Rodzinny kredyt mieszkaniowy może zostać udzielony do wysokości 100% ceny zakupu mieszkania lub domu jednorodzinnego albo kosztów jego budowy, poprzez wprowadzenie możliwości objęcia gwarancją części kredytu hipotecznego zaciąganego na zakup mieszkania. Gwarancja zastępuje wymóg wniesienia wkładu własnego i nie polega na obniżeniu kredytu hipotecznego o zagwarantowaną kwotę. Pozwala jedynie na zaciągnięcie zobowiązania przez osoby, które nie zbierały wkładu własnego wymaganego przez bank kredytujący. Kredytobiorca korzystający z instrumentu zobowiązany jest do spłaty całości kredytu, łącznie z kwotą objętą gwarancją. Ww. ustawa zawiera mechanizmy, które ograniczają ryzyko stymulowania wzrostu cen mieszkań, tj. maksymalny limit ceny (w tym wkładu budowlanego) w przeliczeniu na 1 m kw. powierzchni użytkowej mieszkania, do jakiej możliwe jest nabycie mieszkania za pomocą środków z rodzinnego kredytu mieszkaniowego. Limit ten jest zróżnicowany w zależności od rynku, na którym nabywa się nieruchomość (pierwotny lub wtórny) oraz położenia

nieruchomości (3 typy lokalizacji uwzględniającej województwa, miasta wojewódzkie i gminy przylegające do tych miast). W przypadku, gdy w czasie spłaty rodzinnego kredytu mieszkaniowego dojdzie do powiększenia rodziny o drugie albo kolejne dziecko, kredytobiorcy będzie przysługiwała tzw. spłata rodzinna – jednorazowa spłata części kapitału rodzinnego kredytu mieszkaniowego za kredytobiorcę, której wysokość wyniesie 20 tys. zł w przypadku urodzenia się drugiego dziecka oraz 60 tys. zł w przypadku urodzenia się trzeciego albo kolejnego dziecka, jednak nie może być wyższa niż wysokość pozostałej do spłaty części kapitałowej rodzinnego kredytu mieszkaniowego.

Wnioski o rodzinny kredyt mieszkaniowy przyjmują i obsługują banki, które zawarły umowę współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Lista banków dostępna jest na stronie internetowej BGK¹. Więcej szczegółowych informacji dotyczących rodzinnego kredytu mieszkaniowego można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii² oraz Banku Gospodarstwa Krajowego³.

- Konto Mieszkaniowe

Instrument pn. Konto Mieszkaniowe realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o pomocy państwa w oszczędzaniu na cele mieszkaniowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1704, z 2025 r. poz. 1077). Instrument ten skierowany jest do osób, które obecnie nie są w stanie nabyć pierwszego mieszkania, ale planują jego zakup w perspektywie następnych lat. Konto Mieszkaniowe to specjalne konto oszczędnościowe prowadzone przez banki komercyjne na podstawie umowy z BGK. Rozwiązanie to skierowane jest do osób od 13. roku życia, nieposiadających prawa własności lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Z programu może skorzystać także osoba, która w jednym posiadanym niewielkim lokalu mieszka z co najmniej dwójką własnych lub przysposobionych dzieci (lokalu o pow. do 50 m² przy dwójce dzieci, 75 m² przy 3 dzieci i 90 m² przy 4, bez limitu m² przy 5 i większej liczbie dzieci). W przypadku małżeństw Konto Mieszkaniowe może zostać utworzone dla każdego z małżonków, a także dla dziecka powyżej 13. roku życia. Okres oszczędzania na koncie wynosi od 3 do 10 lat. Systematyczne wpłaty (co najmniej 11 wpłat rocznie o określonej wysokości) to gwarancja dodatkowej premii mieszkaniowej z budżetu państwa przysługującej na cel wskazany w ww. ustawie dotyczący zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych oszczędzającego. Od 1 stycznia 2026 z programu można korzystać bez górnej granicy wieku (wcześniej ograniczeniem był wiek 45 lat), a minimalna miesięczna wpłata została obniżona do 300 zł (wcześniej 500 zł). Oszczędności są oprocentowane zgodnie z ofertą banku, który bierze udział w programie (jak lokata lub konto oszczędnościowe). Ponadto odsetki gromadzone na Koncie Mieszkaniowym zostaną zwolnione z podatku od zysków kapitałowych (podatku Belki). Premia Mieszkaniowa i zwolnienie z podatku przysługują wyłącznie w przypadku wypłaty odłożonych środków na cele mieszkaniowe. W przypadku zakończenia oszczędzania na wydanie środków z Konta Mieszkaniowego jest 5 lat.

- Mieszkanie na Start

W zakresie wsparcia najemców w ponoszeniu przez nich kosztów najmu mieszkań funkcjonuje instrument Mieszkanie na Start, realizowany na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (dalej: uMnS). Dopłatę do czynszu mogą uzyskać

¹ <https://www.bgk.pl/osoby-prywatne/mieszkalnictwo/rodzinny-kredyt-mieszkaniowy/#c26582>

² <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/mieszkanie-bez-wkladu-wlasnego2>

³ <https://www.bgk.pl/osoby-prywatne/mieszkalnictwo/rodzinny-kredyt-mieszkaniowy/#c26573>

mieszkania spełniające warunki określone w uMnS, wybudowane przez inwestora, np. społeczne inicjatywy mieszkaniowe (SIM), który zawarł stosowną umowę w sprawie współpracy z gminą (lub spółką gminną) właściwą ze względu na położenie inwestycji i realizuje tę inwestycję zgodnie z warunkami określonymi w uMnS. Wsparciem mogą być także objęte mieszkania oddane do użytkowania w wyniku działań rewitalizacyjnych, mieszkania pozyskane przez gminę w formule „lokal za grunt” lub w ramach umowy pomiędzy gminą a społeczną agencją najmu (SAN).

Wsparcie jest realizowane w formie dopłat pokrywających część czynszu za najem mieszkania (dopłaty do czynszu) stosowanych przez okres 15 lat, licząc od miesiąca dokonania pierwszej wpłaty dopłaty na rachunek wynajmującego.

O dopłaty mogą ubiegać się najemcy, którzy wynajęli mieszkanie objęte wsparciem w ramach instrumentu Mieszkanie na Start i spełniają określone warunki, m.in. dochodowe, majątkowe czy związane z użytkowaniem mieszkania.

Limity dochodów uzależnione są od liczby osób w gospodarstwie domowym. W 2026 r. wynoszą przykładowo dla jednoosobowego gospodarstwa domowego – 8.903,56 zł, dla gospodarstwa 4-osobowego – 19.587,83 zł, (4.896,96 zł na osobę), dla 6-osobowego gospodarstwa domowego – 26.710,68 zł (4.451,78 zł na osobę).

Dopłaty są przyznawane w drodze decyzji na pisemny wniosek najemcy złożony w urzędzie gminy/miasta właściwym ze względu na miejsce położenia wynajmowanego mieszkania.

Dla przykładu, miesięczna wysokość dopłaty dla osoby wynajmującej w Tarnowie mieszkanie o pow. 20 m kw. i prowadzącej jednoosobowe gospodarstwo domowe, która złożyła wniosek o dopłaty w sierpniu 2026 r. wyniesie 207 zł. Matężstwo z 2 dzieci wynajmujące w Tarnowie mieszkanie o pow. 65 m², które także złożyło wniosek w sierpniu 2026 r. otrzyma dopłaty w wysokości 673 zł.

Uwzględniając obserwowaną tendencję rosnących kosztów najmu, instrument Mieszkanie na Start oferuje możliwość waloryzacji kwoty dopłat w przypadku wzrostu opłat z tytułu najmu. Najemcy otrzymujący dopłaty przy okazji okresowej weryfikacji uprawnienia do dopłat mogą wnioskować – na podstawie art. 16 ust. 9a uMnS – o podwyższenie kwoty dopłat, jeżeli w minionym okresie nastąpiło podwyższenie stawki czynszu za 1 m kw. powierzchni użytkowej mieszkania objętego dopłatami. Jeżeli od ostatniej weryfikacji uprawnienia do dopłat nastąpiło podwyższenie stawki czynszu organ właściwy zmienia decyzję w sprawie dopłat, podwyższając wysokość dopłat zgodnie z zasadami określonymi w uMnS.

Ad 3.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii na bieżąco analizuje, w jaki sposób sytuacja społeczno-gospodarcza wpływa na zdolność młodego pokolenia (najemców) do ponoszenia wydatków związanych z utrzymaniem najmowanego mieszkania. Obowiązujące przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725) szczegółowo regulują zasady podwyższania czynszu. W przypadku standardowych umów najmu zawieranych na zasadach ogólnych (forma zwykła) najemcy mają prawo kwestionować wysokość podwyżki czynszu, w wyniku których wysokość czynszu

przekroczy w skali roku 3% wartości odtworzeniowej lokalu albo następuje z poziomu wyższego niż 3% wartości odtworzeniowej lokalu (uprawnienie to nie dotyczy umów najmu okazjonalnego oraz instytucjonalnego). Podwyżka czynszu, w wyniku której stawka czynszu po podwyżce będzie przekraczała 3% wartości odtworzeniowej lokalu w skali roku może nastąpić wyłącznie w uzasadnionych przypadkach (tj. czynsz ma pozwolić na pokrycie kosztów utrzymania lokalu, zwrot zainwestowanego kapitału i zysk), zaś lokator w takiej sytuacji może zażądać od właściciela przedstawienia na piśmie przyczyny podwyżki i jej kalkulacji. Właściciel jest zobowiązany do ich przedstawienia w terminie 14 dni od otrzymania tego żądania pod rygorem nieważności podwyżki. Lokator może taką podwyżkę czynszu zakwestionować (w ciągu 2 miesięcy od wypowiedzenia) wnosząc do sądu pozew o ustalenie, że jest niezasadna albo jest zasadna, lecz w innej wysokości. Udowodnienie zasadności podwyżki ciąży na właścicielu. Do czasu wydania prawomocnego wyroku przez sąd lokator płaci czynsz w dotychczasowej, niepodwyższonej wysokości, zaś od decyzji sądu zależeć będzie wysokość płaconego czynszu. Podwyżkę czynszu albo innych opłat za używanie lokalu w wysokości nieprzekraczającej w danym roku kalendarzowym średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym uważa się za uzasadnioną. Natomiast w przypadku umowy najmu okazjonalnego oraz umowy najmu instytucjonalnego właściciel może podwyższyć czynsz wyłącznie zgodnie z warunkami określonymi w umowie.

Ad 4.

Na zadania realizowane w obszarze mieszkalnictwa w ramach części 18. budżetu państwa „budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo”, od 2024 roku do końca lipca 2026 roku wydatkowano środki (w tym środki z KPO) w łącznej kwocie 12,8 mld zł:

- w 2024 roku kwotę 2 810,7 mln zł,
- w 2025 roku kwotę 4 707,0 mln zł,
- w 2026 roku (do końca lipca) kwotę 5 260,0 mln zł.

Dodatkowo w ramach inwestycji KPO B1.1.5 Inwestycje w poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych, finansowanej poza 18. częścią budżetową (z wykorzystaniem Polskiego Funduszu Rozwoju) do końca maja 2026 roku wypłacono granty na łączną kwotę 321,2 mln zł.

Ad 5.

W celu udzielenia kompleksowej odpowiedzi na pytania zawarte w interpelacji w zakresie procesów migracyjnych, stabilności zatrudnienia oraz ich wpływu na rynek pracy szczegółowe informacje zostały pozyskane od Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wykorzystuje dane i opracowania udostępniane przez właściwe instytucje publiczne, żeby śledzić procesy migracyjne i ich wpływ na rynek pracy. W pierwszej kolejności wskazać należy na Główny Urząd Statystyczny, który udostępnia dane dotyczące emigracji, uwzględniające takie cechy jak

wiek czy płeć.⁴ Cennym źródłem informacji są też publikowane przez GUS opracowania, takie jak „Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski”⁵.

Obraz sytuacji dotyczącej emigracji zarobkowych Polaków dobrze pokazują również, prowadzone od 2007 r. badania ankietowe Departamentu Statystyki Narodowego Banku Polskiego. Z ostatniego z nich, opublikowanego w 2023 r.⁶, wynika, że wśród emigrantów do krajów objętych badaniem przeważają osoby w wieku 25-44 lata, a główne czynniki wpływające na decyzję o wyjeździe z Polski mają związek z ich sytuacją zawodową, w tym wyższymi zarobkami oferowanymi w innych krajach.

Ważną rolę w ochronie miejsc pracy i aktywizacji zawodowej odgrywają w Polsce publiczne służby zatrudnienia. Zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. poz. 620 z późn. zm.) osobom do 30. roku życia przysługuje, obok 6 innych grup wrażliwych na rynku pracy, pierwszeństwo w kierowaniu do form wsparcia. Ustawa stanowi, że powiatowy urząd pracy powinien przedstawić bezrobotnemu do 30. roku życia propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia albo innej formy pomocy w okresie do 4 miesięcy od dnia rejestracji. W akcie tym ustanowiono też funkcję doradcy ds. osób młodych, którego zadaniem jest opracowanie wraz z klientem indywidualnego planu działania (IPD), czyli kompleksowego planu aktywizacji zawodowej. Od 1 stycznia 2026 r. wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy mogą uruchamiać ze środków Funduszu Pracy punkty kompleksowego wsparcia osób młodych, zapewniające informację i doradztwo dotyczące zatrudnienia, edukacji, pomocy społecznej, kwestii mieszkaniowych czy zdrowotnych.

Osoby bezrobotne do 30. roku życia mogą też – tak jak pozostali bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy – korzystać z form wsparcia, wśród których wymienić należy: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia, bon na kształcenie ustawiczne, pożyczkę edukacyjną, staż, skierowanie do pracy w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych czy prac społecznie użytecznych, pakiet aktywizacyjny, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej czy bon na zasiedlenie.

Ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia zawiera rozwiązania kierowane do pracodawców i przedsiębiorców, umożliwiające tworzenie i utrzymanie miejsc pracy, takie m.in. jak: dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, grant na utworzenie stanowiska pracy zdalnej, pożyczka na utworzenie stanowiska pracy, refundacja kosztów poniesionych na opłatę wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, dofinansowanie kształcenia ustawicznego ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS).

Osoby do 30. roku życia zarejestrowane jako bezrobotne stanowiły w końcu czerwca 2026 r. 23,5% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (212 tys.), niemniej jednak warto zauważyć, że w perspektywie ostatnich 10 lat ich udział w tej grupie zmniejszył się (27,3% w końcu czerwca 2016 r.). Udział młodych bezrobotnych w grupie osób aktywizowanych jest znacząco wyższy niż ich odsetek wśród bezrobotnych, co jest potwierdzeniem szczególnego wsparcia udzielanego młodym ludziom w wejściu lub

⁴ [Wyniki badań bieżących - Baza Demografia - Główny Urząd Statystyczny](#) (dostęp – 9.06.2026).

⁵ [Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Ludność / Migracje zagraniczne ludności / Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2019-2024](#) (dostęp – 9.06.2026).

⁶ <https://nbp.pl/wp-content/uploads/2023/09/Polacy-pracujacy-za-granica-2023.pdf> (dostęp -9.06.2026).

powrocie na rynek pracy. W 2025 r. udział w aktywnych formach wsparcia rozpoczął 87,3 tys. bezrobotnych do 30. roku życia. Stanowili oni aż 41,8% ogółu zaktywizowanych. Najwięcej młodych bezrobotnych rozpoczęło prace subsydiowane (38,7 tys. osób) oraz staże (36,7 tys.), które dają im szansę na zdobycie doświadczenia zawodowego. W okresie styczeń-czerwiec 2026 r. zaktywizowano 28,5 tys. bezrobotnych do 30. roku życia, co przekłada się na 42,1% wszystkich zaktywizowanych bezrobotnych w Polsce.

Należy też zwrócić uwagę na działania realizowane przez Ochotnicze Hufce Pracy, które wspierają młode osoby w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, doświadczenia oraz zatrudnienia, przyczyniając się tym samym do zwiększania ich szans na uzyskanie stabilnej pracy i osiągnięcie niezależności ekonomicznej.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podejmowane są przedsięwzięcia o charakterze badawczym i projektowym, np. „Wypracowanie rozwiązań służących przeciwdziałaniu migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją”, realizowane w ramach Działania 01.02 „Rozwój publicznych służb zatrudnienia” Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027. Celem projektu jest pogłębiona analiza przyczyn migracji młodych ludzi i opracowanie rekomendacji i rozwiązań systemowych, które pozwolą ograniczyć skalę tego zjawiska, zwłaszcza w regionach najbardziej dotkniętych procesami depopulacyjnymi.

Skalę, charakter i uwarunkowania migracji powrotnych Polaków po 2015 roku oraz ich znaczenie dla polityk publicznych analizowane są też w raporcie „Powroty Polek i Polaków z migracji po 2015 r. – szanse i wyzwania”, przygotowanym przez Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego na zlecenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Najważniejszymi kierunkami emigracji i powrotów pozostają: Wielka Brytania, Niemcy, Irlandia, Holandia i Norwegia. Szczególnie wzrost powrotów z Wielkiej Brytanii wiązany jest z Brexitem. Badania pokazują, że decyzje o powrocie wynikają głównie z czynników rodzinnych, społecznych i zawodowych, a nie wyłącznie ekonomicznych. Powracający napotykają jednak bariery związane z administracją, edukacją i ponowną integracją na rynku pracy. Usprawnienie tych obszarów może zwiększyć szanse na trwałe osiedlenie się w Polsce. Raport wskazuje, że migracje powrotne nie rozwiążą problemów demograficznych kraju, ale mogą wspierać jego rozwój. Powracający wnoszą cenne doświadczenie międzynarodowe, kompetencje językowe i międzykulturowe. Autorzy raportu rekomendują w związku z tym stworzenie spójnego systemu wsparcia obejmującego dostęp do informacji, uproszczone procedury administracyjne oraz lepszą koordynację działań instytucji.

Warto podkreślić, że wskazany raport ma charakter zewnętrznej ekspertyzy przygotowanej na zlecenie kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i nie stanowi przyjętej strategii ani oficjalnego dokumentu programowego, służąc jednocześnie jako materiał analityczny, pomocny w wypracowywaniu przyszłych rozwiązań.

Trendy demograficzne oraz warunki gospodarcze i ekonomiczne stanowią poważne wyzwanie o charakterze długotrwałym i systemowym, które dotyczy nie tylko Polski, ale również większości państw europejskich. Utrzymujący się niski poziom dzietności będzie wpływał na spadek liczby urodzeń, co dodatkowo pogłębia proces zmniejszania się liczby kobiet w wieku rozrodczym. Niski poziom dzietności uwarunkowany jest przez wiele czynników. Jednym z ważniejszych determinantów wpływających na decyzje o założeniu rodziny i urodzeniu dziecka jest praca zawodowa. Analiza podstawowych wskaźników

rynku pracy wskazuje, że sytuacja osób młodych w Polsce jest stabilna, a poziom bezrobocia w tej grupie pozostaje niższy od średniej unijnej. Jednocześnie młodzi, zwłaszcza wchodzący po raz pierwszy na rynek pracy, są grupą wymagającą szczególnego wsparcia ze względu na specyfikę procesu przechodzenia z edukacji do zatrudnienia. Stopa bezrobocia wśród młodych, jakkolwiek wyższa niż dla bezrobotnych w wieku produkcyjnym, utrzymuje się w Polsce na niższym poziomie niż w UE. W I kwartale 2026 r. stopa bezrobocia według BAEL wyniosła w Polsce 12,5% dla osób w wieku 15-24 lata i 3,2% dla osób w wieku 25-34 lata. W badanej grupie wiekowej (15-89 lat) ogółem stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 3,3%, a wśród osób w wieku produkcyjnym – 3,4%. Wyższa stopa bezrobocia młodych wynika częściowo z tzw. bezrobocia frykcyjnego – młodzi ludzie częściej zmieniają pracę poszukując swojej ścieżki zawodowej i zdobywając pierwsze doświadczenia w tym zakresie. Jednocześnie osoby młode są bardziej podatne na skutki spowolnienia gospodarczego i kryzysów ekonomicznych, m.in. dlatego, że częściej pracują na podstawie umów czasowych, które w okresach pogorszenia koniunktury nie są przedłużane. W kwietniu 2026 r. stopa bezrobocia w Polsce liczona według metodologii Eurostatu dla osób poniżej 25 lat⁷ wyniosła 12,4%. Unijna średnia ukształtowała się na poziomie 15,3%. Oznacza to, że młodzi Polacy są w korzystniejszej sytuacji na rynku pracy niż młodzież z większości państw UE.

Według wstępnych danych BAEL⁸ w I kwartale 2026 r. w Polsce współczynnik aktywności zawodowej młodych wieku 15-24 lata wyniósł 30,7% i spadł o 0,8 pkt. proc. Wobec poprzedniego kwartału i o 0,3 pkt proc. w ujęciu r/r. Wskaźnik zatrudnienia wyniósł 26,8% i spadł o 1,1 pkt. proc. kw/kw i 0,1 pkt proc. r/r. Niższe wskaźniki aktywności zawodowej i zatrudnienia młodych w Polsce w znacznej mierze wynikają z obowiązku edukacji do ukończenia 18 roku życia, a potem również z kontynuacji kształcenia, mniejsza jest również w kraju dostępność pracy na część etatu, która pozwala łączyć pracę z nauką. W grupie wiekowej 25-34 lat wskaźniki były znacznie korzystniejsze niż w grupie 15-24 lat. W I kwartale 2026 r. współczynnik aktywności zawodowej młodych w wieku 25-34 lat wyniósł aż 88,9%, a wskaźnik zatrudnienia 86,1%, co oznacza korzystny wynik w porównaniu do całej populacji w wieku produkcyjnym (79,5%). W grupie wiekowej 25-34 lat widzimy skokowy wzrost wskaźnika zatrudnienia, świadczący o gotowości młodych ludzi do podejmowania pracy po zakończeniu edukacji.

Oslabienie skłonności do zawierania związków małżeńskich, przesunięcie w czasie decyzji o posiadaniu dzieci i bezdzietność z wyboru kształtują się w wysokim stopniu pod wpływem zmian w sferze pracy. Do tego sytuacja ekonomiczna, poziom dochodów, dostęp do mieszkań czy stabilne zatrudnienie stanowią czynniki wpływające na osłabienie skłonności do podejmowania decyzji życiowych o długoterminowych konsekwencjach. Zrealizowane przez Centrum Badania Opinii Społecznej badania dotyczące sytuacji kobiet na rynku pracy wskazują, że posiadanie dzieci lub bezdzietność determinują szanse kobiet na rynku pracy. Zdaniem badanych, potencjalna ciąża jest postrzegana przez pracodawców jako zagrożenie. Przełożeni wykazują szeroko rozumianą ostrożność w stosunku do kobiet, które są w ciąży lub deklarują chęć posiadania dzieci. Stabilne zatrudnienie i możliwość zakupu własnego mieszkania okazały się podstawowymi warunkami sprzyjającymi decyzji o posiadaniu dzieci, zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn.

⁷ [\[une_rt_m\] Unemployment by sex and age - monthly data.](#)

⁸ Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Rynek pracy / Pracujący. Bezrobotni. Bierni zawodowo wg BAEL / Pracujący, bezrobotni i bierni zawodowo (wyniki wstępne Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w I kwartale 2026 r.)

Badania międzynarodowe również pokazały, że właściciele mieszkań mają zwykle więcej dzieci niż lokatorzy, a decyzja o założeniu rodziny jest niejednokrotnie skorelowana ze zmianą statusu z lokatora na właściciela. Posiadanie własnego mieszkania to według Hobcraft i Kiernan jeden z warunków decyzji o rodzicielstwie.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są prace analityczne ukierunkowane na wypracowanie rozwiązań odpowiadających potrzebom młodych Polaków, w szczególności w zakresie poprawy ich sytuacji ekonomicznej i tworzenia warunków sprzyjających stabilizacji życiowej. Działania te obejmują szeroki zakres polityk publicznych, w tym obszar rynku pracy, zabezpieczenia społecznego i wsparcia rodzin. Z uwagi na złożony charakter tych zagadnień kluczowe znaczenie mają ścisła współpraca międzyresortowa oraz prowadzenie skoordynowanej polityki państwa, uwzględniającej zarówno wymiar demograficzny, jak i ekonomiczny sytuacji młodych obywateli.

W celu zapewnienia merytorycznego wsparcia dla prowadzonych działań powołano Radę do spraw Polityki Rodzinnej i Demograficznej, stanowiącą organ opiniodawczo-doradczy ministra właściwego do spraw rodziny. W jej skład wchodzi przedstawiciele środowiska naukowego, eksperci z zakresu demografii, ekonomii i polityki społecznej, a także reprezentanci jednostek samorządu terytorialnego. Równolegle funkcjonuje Międzyresortowy Zespół do spraw Koordynacji Polityki Demograficznej, którego zadaniem jest zapewnienie spójności działań podejmowanych przez poszczególne resorty. Prace Zespołu umożliwiają uwzględnienie wieloaspektowego charakteru wyzwań demograficznych oraz zapewnienie komplementarności podejmowanych inicjatyw.

Jednocześnie realizowane są działania mające na celu ograniczenie barier utrudniających podejmowanie decyzji o rodzicielstwie, obejmujące m.in. rozwiązania służące wzmocnieniu stabilności ekonomicznej rodzin, wspieraniu aktywności zawodowej kobiet, a także promowaniu rozwiązań sprzyjających godzeniu życia zawodowego z rodzinnym, takie jak pilotaż skróconego czasu pracy.

Rodzice z dziećmi na utrzymaniu, w tym rodziny z małymi dziećmi, mogą korzystać z dedykowanych im świadczeń pieniężnych. Podstawową formę wsparcia rodzin wychowujących dzieci stanowi świadczenie wychowawcze, którego kwota od 1 stycznia 2024 r. wynosi 800 zł miesięcznie na dziecko poniżej 18. roku życia. Świadczenie to ma charakter powszechny i przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Kolejną formą wsparcia rodzin z dziećmi jest program „Dobry start”. W jego ramach na uczące się w szkole dzieci w wieku od 7. do 20. roku życia (w przypadku dzieci niepełnosprawnych do 24. roku życia) przyznawane jest jednorazowo na dziecko świadczenie dobry start w wysokości 300 zł w związku z rozpoczynającym się rokiem szkolnym, niezależnie od osiąganego dochodu rodziny.

W kwestii wsparcia aktywności zawodowej rodziców kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi działania mające na celu ułatwienie godzenia obowiązków zawodowych z życiem rodzinnym i zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi. W ramach programu „Aktywny Rodzic” funkcjonującego od 1 października 2024 r. przyznawane są trzy świadczenia wspierające rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka pomiędzy 12. a 35. miesiącem jego życia:

- świadczenie „aktywni rodzice w pracy” w wysokości 1500 zł miesięcznie (1900 zł w przypadku dziecka z niepełnosprawnością) kierowane jest do aktywnych

zawodowo rodziców dziecka na pokrycie kosztów organizowanej przez nich indywidualnej opieki nad dzieckiem;

- świadczenie „aktywnie w żłobku” w kwocie do 1500 zł miesięcznie (1900 zł w przypadku dziecka z niepełnosprawnością), ale nieprzekraczającej wysokości opłaty za pobyt dziecka w instytucji opieki, służące dofinansowaniu objęcia go opieką instytucjonalną;
- świadczenie „aktywnie w domu” wynoszące 500 zł miesięcznie, kierowane do rodziców, którzy nie są uprawnieni lub nie zdecydują się na skorzystanie z dwóch wcześniej wymienionych świadczeń.

Ponadto kluczowym elementem działań służących ułatwieniu godzenia obowiązków zawodowych z życiem rodzinnym i zwiększeniu dostępności opieki nad dziećmi jest rozwój instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, zwłaszcza żłobków, klubów dziecięcych i usług dziennych opiekunów. Dzięki realizowanym programom wsparcia samorządy, podmioty prywatne i organizacje pozarządowe mogą tworzyć nowe miejsca opieki oraz rozwijać już istniejącą infrastrukturę. W tym zakresie realizowane są programy:

- Aktywny Maluch 2022-2029, będący największym w historii programem rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3. Jego celem jest tworzenie nowych miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych oraz u dziennych opiekunów, a także dofinansowanie funkcjonowania utworzonych placówek. Ze programu korzystać mogą jednostki samorządu terytorialnego, podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe. Przyczynia się on do zwiększania dostępności opieki nad najmłodszymi dziećmi zarówno w dużych miastach i na terenach wiejskich oraz w mniejszych miejscowościach. Na realizację programu przeznaczono około 6,5 mld zł ze środków Krajowego Planu Odbudowy oraz programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Według danych kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ze środków programu utworzono ponad 45 tys. nowych miejsc opieki i objęto dofinansowaniem do funkcjonowania na okres 3 lat ponad 36 tys. miejsc opieki.

Program przyczynia się też do tworzenia miejsc opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3. w gminach do tej pory pozbawionych tego typu placówek. Aktualne dane wskazują na systematyczny wzrost dostępności opieki instytucjonalnej. Liczba gmin nieoferujących dostępu do tego typu usług wynosi aktualnie 705, co oznacza spadek o 400 w porównaniu stanu z końca 2023 r. Jednocześnie rośnie wskaźnik objęcia dzieci opieką instytucjonalną, który osiągnął poziom przekraczający 49 proc.

Dzięki programowi Aktywny Maluch zwiększa się zarówno dostępność terytorialna opieki nad najmłodszymi dziećmi, jak i możliwości powrotu rodziców, w szczególności kobiet, na rynek pracy. Program stanowi jeden z kluczowych elementów polityki rodzinnej państwa wspierającej aktywność zawodową rodziców.

- Program Aktywny dzienny opiekun w gminie, wspierający rozwój opieki sprawowanej przez dziennych opiekunów, szczególnie tam, gdzie tworzenie żłobków lub klubów dziecięcych jest utrudnione ze względu na lokalne uwarunkowania. Program umożliwia jednostkom samorządu terytorialnego uzyskanie wsparcia finansowego na organizację i zapewnienie funkcjonowania tej

formy opieki. Rozwiązanie to zwiększa dostępność usług opiekuńczych w małych gminach i na obszarach o rozproszonej zabudowie, zapewniając rodzicom większą elastyczność w organizacji opieki nad dzieckiem.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stale monitoruje potrzeby rodzin oraz sytuację na rynku pracy, podejmując działania zmierzające do dalszego zwiększania dostępności opieki nad dziećmi i tworzenia warunków sprzyjających łączeniu obowiązków zawodowych z rodzinnymi. Działania te są uzupełniane przez inicjatywy o charakterze informacyjnym i społecznym, w tym przygotowywaną ogólnopolską kampanię promującą rodzicielstwo, której celem będzie budowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa związanego z decyzją o posiadaniu dzieci oraz podniesienie świadomości w zakresie dostępnych instrumentów wsparcia prorodzinnego.

Podejmowane w trybie współpracy międzyresortowej i przy wsparciu ekspertów działania koncentrują się na lepszym rozpoznaniu problemów demograficznych oraz stopniowym wprowadzaniu rozwiązań, które mają ułatwiać podejmowanie decyzji o posiadaniu dzieci.

Trzeba mieć jednak świadomość, że ze względu na skalę i złożoność związanych z tym wyzwań efekty tych inicjatyw będą widoczne w dłuższej perspektywie czasu.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Tomasz Lewandowski

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

w Ministerstwie Rozwoju i Technologii